

مشخصه‌های جاهلیت عصر غیبت

جاهلیت در جوامع مختلف دارای ویژگی‌ها و مؤلفه‌های مشترک می‌باشد که البته در نسبت و اثرپذیری متفاوت هستند. این موارد در جاهلیت دوران غیبت نیز وجود دارند.

جاهلیت در جوامع مختلف دارای ویژگی‌ها و مؤلفه‌های مشترک می‌باشد که البته در نسبت و اثرپذیری متفاوت هستند. این موارد در جاهلیت دوران غیبت نیز وجود دارند.

به گزارش خبرنگار مهر، علی اعظمی در یادداشتی که در اختیار خبرگزاری مهر قرار داده است به بیان جاهلیت و انواع آن پرداخته است که در ادامه با هم می‌خوانیم:

جاهلیت می‌تواند در صورت‌های مختلف ظاهر گردد. جدایی مردم از تعلیم و تربیت الهی، اولین مشخصه و علت جاهلیت دوران غیبت امام زمان علیه السلام می‌باشد. در این دوران به علم امام دسترسی وجود ندارد و همین امر نیز موجب جاهلیت شده است؛ زیرا رسول خدا می‌فرماید: «إِذَا رُفِعَ الْعِلْمُ وَظَهَرَ الْجَهْلُ»؛ [۱] هرگاه علم از میان برداشته شود و جهل و نادانی ظاهر شود.

مشخصه‌های جاهلیت

جاهلیت در جوامع مختلف دارای ویژگی‌ها و مؤلفه‌های مشترک می‌باشد که البته در نسبت و اثرپذیری متفاوت هستند. این موارد در جاهلیت دوران غیبت نیز وجود دارند؛ از جمله:

۱. باورهای باطل نسبت به خداوند

فرقه‌ها و افکار منحرف موجود در بین مردم در عرصه‌های مختلف خداشناسی می‌تواند شاهد بر این مطلب باشد.

۲. گرایش به قوانین بشری و اعراض از حکم الهی

ناآگاهی از قوانین الهی و یا نگاه جامع نداشتن به آن‌ها باعث شده انسان دنبال قوانینی برود که نتوانند سعادت او را تأمین نمایند. قوانینی مفید هستند که در راستای قوانین الهی باشند؛ زیرا خداوند خالق انسان است و تمام نیازها و ویژگی‌های او را خوب می‌شناسد.

۳. تعصبات بی‌جا و برخاسته از جهل

تعصب در جایی که برخاسته از ارزش‌های عاقلانه و الهی باشد پسندیده است؛ اما تعصبی که بر خاسته از جهل باشد مفید نیست و انسان را به جهل که منشأ اصلی جاهلیت است می‌کشاند.

۴. حضور ناشایست برخی زنان در جامعه

زن گوهر اصیلی است که جایگاه ویژه‌ای در اسلام دارد و وظایف سنگینی از جمله تربیت فرزند و تأمین نیازهای عاطفی همسر و ساماندهی امور خانواده بر عهده اوست. انحراف مسیر زندگی زن از این اهداف و وظایف، باعث کم‌کاری و یا نپرداختن او به وظایف اصلی اش می‌گردد؛ این امر باعث به خطر افتادن تربیت فرزند و خانواده در نگاه کلی می‌شود که عامل رواج و گسترش جاهلیتی بر خاسته از تربیت ناقص آمیخته با جهل می‌شود. [۲]

مشخصه‌های جاهلیت عصر غیبت

مؤلفه‌هایی که بیان شد ویژگی‌های مشترک میان جوامع جاهلی بود. حال به ویژگی‌هایی می‌پردازیم که در عصر غیبت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف نمود و ظهور بیشتری دارند.

۱. هزینه اموال فراوان در راه حرام

امام صادق علیه السلام نسبت به این ویژگی عصر غیبت می فرماید: «مال را در غیر طاعت خدا هزینه می کنند کسی هم جلو آن را نمی گیرد؛ برای کاری که منجر به خشم خدا می شود ثروت زیادی پرداخت می کنند و از پرداخت مقدار کم در راه خدا جلوگیری می کنند.» [۳]

این امر در جوامع امروزی به روشنی مشاهده می شود. مثلاً در مورد حج و زیارت معصومین علیهم السلام می گویند: چرا شکم عرب ها را با حج رفتن سیر می کنید؟ در حالی که همین افراد در سفرهای خارجی پول های زیادی در کشور کفر خرج می نمایند.

۲. کفر یا نفاق حاکمان

با دید کلی به حکومت ها این امر روشن می شود؛ در عصر کنونی بیشتر حکومت های موجود یا کافر هستند و یا نفاق در آن ها موج می زند؛ مانند حکومت عربستان، آمریکا و...

۳. نابسامانی در خانواده

این مؤلفه بیشترین تأثیر و اثر را در تغییر نگرش و تمایل جامعه به جاهلیت دارد. جهات مختلفی نیز در آن قابل بررسی است:

الف. اهمیت ندادن به خانواده و افزایش طلاق. این امر در کلام معصومین نیز به عنوان شاخصه عصر غیبت شمرده شده است [۴].

ب. کم شدن عفاف زنان و غیرت مردان

ج. بی احترامی نسبت به پدر و مادر

د. نفرت از فرزند آوری [۵]

۴. کم رنگ شدن حضور خدا در زندگی

پیامبر صلی الله علیه و آله در بیانی می فرماید: «زمین آکنده از ستم می شود آن چنان که کسی نمی تواند نام خدا را بیاورد. سپس خدا مردی از اهل من را مبعوث می کند تا زمین را پر از عدل کند.» [۶] تأمل در اوضاع جامعه این نکته از روایت را بر ما روشن می نماید که برخی از ارزش های الهی در دید جامعه، ضد ارزش جلوه داده شده است.

۵. سخت شدن حفظ ایمان

در این دوران، کوشش مؤمن در کسب فضائل الهی، پست شمرده می شود و در طرف مقابل، شخص ثروتمند، گرامی داشته می شود. زندگی در چنین جامعه ای برای شخص مؤمن سخت می باشد به گونه ای که رسول خدا می فرماید: «مومن زشتی هایی را می بیند و توان تغییر آن را ندارد، قلب او در درونش مانند نمک در آب ذوب می شود.» [۷]

از نکات بیان شده به این نتیجه می رسیم که جاهلیت در هر عصری کم یا زیاد وجود دارد و مؤلفه های آن هم مشخص است؛ برای این که جاهلیت از جامعه دور بماند یا به مقدار حداقل برسد، باید نسبت به مؤلفه های جاهلیت ساز، دقت و توجه ویژه نموده و برای رفع آن ها بکوشیم.

پی نوشت:

[۱] کمال الدین، ج ۱، ص ۲۵۰.

[۲] چپستی و مفهوم جاهلیت، ص ۲۵۸.

[۳] کافی، ج ۸، ص ۳۸.

[۴] بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۲۳.

[۵] چپستی و مفهوم جاهلیت، ص ۲۷۰.

[۶] بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۶۸.

[۷] تفسیر قمی، ج ۲، ص ۳۰۵.